

Stališče Akademskega društva Pravnik do problematike sovražnega govora

Svobodna demokratična družba temelji na svobodnem oblikovanju politične volje, kar pomeni, da v procesu izmenjave mnenj ne sme biti prisotno nasilje ali spodbujanje k nasilju. Vsakovrstno nasilje ali spodbujanje k nasilju v družbo namreč vnaša napetosti in nemir.

Pri obravnavi problematike sovražnega govora je potrebno upoštevati temeljno človekovo pravico do svobode izražanja, ki pa je varovana in zagotovljena le do meje, ko z njo ne posežemo v pravice ostalih subjektov ali družbenih skupin. Hkrati pa je potrebno poudariti, da pravica do svobode izražanja ne varuje sovražnega govora, saj so njegove najhujše oblike, ko gre na primer za povečevanje genocida, hudodelstev zoper človečnost ali holokavsta ali pa za diskriminatorne ter ksenofobne govor zoper rasne, verske ali etnične skupine, absolutno prepovedane.

Ob tem je ključno izhodišče, da sovražni govor ni zgolj in samo ravnanje, ki ga je moč kvalificirati kot kaznivo dejanje po 297. členu Kazenskega zakonika in ga je možno ter potrebno preganjati po uradni dolžnosti. Sovražni govor je nujno obravnavati širše, torej kot pojav, ki se izraža na različnih ravneh družbenega dialoga. Nedopustno je, da sovražna stališča preraščajo v grobe napade na posameznike in različne verske, etnične, politične ter druge družbene skupine, pri čemer se sovražni govor uporablja kot sredstvo za njihovo diskvalifikacijo. V prizadevanjih za strpen, svobodomiseln in pluralen javni prostor pa zagotovo določbe Kazenskega zakonika opredeljujejo mejo, za katero je bolje, da se ji udeleženci javnih razprav ne približajo, nikakor pa je ne smejo prestopiti. Državni organi so na podlagi Ustave, mednarodnih pravnih aktov in zakonov dolžni ustrezno sankcionirati vsakega, ki s svojimi izjavami krši dostojanstvo in pravice drugih ter s tem krni demokratičen družbeni dialog. Molk države, ki se izraža preko izjemno majhnega števila pravnih postopkov, ki obravnavajo sovražni govor, po mnenju Akademskega društva Pravnik, ni posledica odsotnosti sovražnega govora v razpravah v naši družbi, temveč jasno znamenje, da se pristojne institucije države na primere sovražnega govora ne želijo odzivati ustrezno in dovolj poglobljeno.

Odgovornost za razširjenost sovražnega govora v javnih razpravah je moč pripisati tudi premajhni občutljivosti celotne družbe za ta, za razvoj in delovanje svobodne in demokratične družbe, izjemno škodljiv pojav. Javno mnenje, ki ga oblikujejo mediji in mnenjski voditelji, ob eklatantnih primerih sovražnega govora pogosto ostane ravnodušno. Pri tem ne gre spregledati pogoste relativizacije posameznih primerov sovražnega govora v okoliščinah, ko je to politično oportuno.

Akademsko društvo Pravnik zato apelira na vse pristojne državne organe, medije in mnenjske voditelje, da pri svojem izjemno odgovornem delu ustrezno pozornost namenijo obravnavi različnih izrazov sovražnega govora. Pri tem je potrebna uporaba enakih meril za vsak primer sovražnega govora, ne glede na status manjšine ali večine, ne glede na žrtev sovražnega govora ali na storilca.

V Ljubljani, dne 13. 5. 2013

Akademsko društvo Pravnik